

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director: N. C. SCHINA,

Președinte la Curtea de Apel București

Secretar: VIRGIL ANGHELOVICI

Doctor în drept de la Paris, magistrat

ABONAMENTUL

Pe an, în România 100 lei
6 luni 50 »
3 luni 25 »

APARE ODATA PE SAPTAMANA
sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI, 5
Lângă Palatul Justiției
= TELEFON 13/29 =

Cu acest număr încheiem anul 1919. — Numărul viitor va apare cu data de 1 Ian. 1920.

Tabla de materii atât pentru anul 1916, cât și pentru anul 1919, se va pune în lucrare.

SUMAR

- *Un fapt instructiv* (N. R.).
- *Cum se poate dobândi autonomia și independența magistraturii*, de d-l judecător N. Nichita;
- *Prelungirea termenelor de atac a hotărârilor* de d-l judecător George P. Docan;

JURISPRUDENȚĂ:

- Curtea de Casație s. I: *D. Chiriac cu C. Caranșil și alți avocați ai Baroului Covurlui* (Numai judecătorul de ocol, nu consiliul de disciplină al Baroului, are competența de a cantona pe apărătorii înscrși pe tablou, pe lângă o singură judecătoreie).
- *Idem: Șarlota Gutman cu Ana Daniel* (Interpretarea ordonanțelor date de administrația militară ocupantă cu privire la ridicarea parțială a moratoriului pentru plata chirilor);
- Casație s. II: *Marin G. Manea, recurs penal* (Ordonanțele date de puterea inamică în teritoriul ocupat cari ridică cetățenilor drepturile la libertățile consfințite prin legile țării ocupate, n'au putere de lege);
- Curtea de apel București s. III și Trib. Ilfov s. I: *Ion I. B. Vlădoianu și alții cu Ion Vlădoianu* (Dacă adoptatul care moare fără descendenți legitimi poate dispune prin testament de bunurile ce-i vin de la adoptant fie prin dar fie prin succesiune? cu o Notă de d-l judecător Al. Costin.
- Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov: *Elena Negruzi cere înscrierea sa în barou* (Nici un text de lege neridicând femeilor dreptul de a pleda, ele pot fi permise și înscrise în Barou și aceasta cu atât mai mult cu cât exercițiul profesiei de avocat nu intră în categoria drepturilor politice, ci ține mai mult de dreptul de muncă și existență), cu o Notă.
- Trib. Romani: *C. Ionescu curatorul interzisului St. Rădulescu cu Marin Ciurescu* (Despre actele de înstrăinare făcute de un dement. — Art. 448 c. civil).

Rezumatele jurisprudenței Curților de apel și Casație

- *Apel I: 1. Curatela.* — Moartea interzisului. — Depunerea socotelilor. — Asimilarea cu tutela.
- *2. Hotărâre dată în disprețul art. 2 și 3 din legea măsurilor excepționale.* — Anularea ei.
- *Apel II: Transacțiuni de proprietate privitoare la petrol, efectuate în timpul ocupațiunii în teritoriul ocupat.* — Calitatea de cetățean român, dobândită în propriul său folos. — Necuprinderea acestor categorii în decretul-lege.
- *Apel III: Contract de închiriere.* — Pact comisoriu expres. Rezilierea contractului.
- *Apel IV: Concesiuni petrolifere.* — Prelungire. — Notificare. — Transcrierea în registrul special de concesiuni. — Opozabilitatea lor terților.
- *Casație I: Legea proprietarilor.* — Sporul de chirie.
- *Casație II: Curtea cu jurați.* — Dreptul președintelui de a pune chestiuni subsidiare juraților. — Art. 318—323, 267 procedura penală austriacă.
- *Casație III: Magistrat.* — Examen. — Facultatea ministerului de a-l numi.

UN FAPT INSTRUCTIV

Numeroasele scrisori de aprobare pe cari le primim la redacție de când am început publicarea articolelor directorului nostru: despre organizarea judecătorească, dovedesc că glasul ridicat de d-sa în apărarea unei complete independențe a Magistraturii n'a rămas fără răsunet.

Articolul ce-l publicăm mai jos fusese însoțit de următoarea scrisoare, pe care ne facem plăcerea de a o reproduce:

Stimate Domnule Director,

«Ca un semn de nemărginită admirație pentru d-v., care cel dintâi ați îndrăznit să porniți la lupta eroică pentru asigurarea autonomiei și independenței magistraturii; eu unul judecător de țară, vă trimit odată cu urarea mea de izbândă și mica mea contribuție — două articole — la lupta de idei ce ați deschis, etc. etc.».

Între timp a intervenit decizia Consiliului Superior al Magistraturii, care suspendă pe Directorul nostru din funcțiunea de magistrat pe 15 zile, și atunci D-sa care avusese ocazia să învețe că în momentele grele se fac experiențele triste, și dintr'un scrupul ușor de înțeles, n'a voit să o publice înainte de a întreba pe trimitătorul ei, dacă în urma faptului ce s'a produs mai consimte la publicare. D-l Judecător Nichita însă, pe semne că face parte din categoria oamenilor dintr'o bucată, căci a răspuns prin altă scrisoare, în care spune:

«Vă rog să bine-voiți a comunica distinsului director al revistei, că în urma celor întâmplate, nu numai că consimt la publicarea scrisorii ce i-am trimis odată cu articolele mele, dar îl rog să creadă că sentimentele mele de stimă pentru D-sa au crescut cu mult mai mult din ziua când a devenit martirul cauzei noastre.

Dea Dumnezeu ca cei ce se vor bucura de fructele victoriei, să-și amintească cu pietate de cei morți și mutilați pe câmpul de luptă».

În articolul ce publicăm se va vedea că d-l Schina n'a făcut în Conferința sa decât să tragă consecințele logice și ineluctabile, pe care dintr'o stare identică de fapt le-au tras și alții în țara lor.

Și nimic nu poate ilustra mai bine dreptatea cauzei Directorului nostru decât citațiile din Emile Faguet.

(N. R.)

* * *

CUM SE POATE DOBANDI autonomia și independența magistraturei ?

De oarece acum, în pragul noiei clădiri a României mari, s'a pus în discuțiune, prin penele a doi distinși magistrați ai noștri, îi numese : D-nii Corneliu Botez, procuror la Inalta Curte de Casație și N. C. Schina, președinte la Curtea de Apel din București, chestiunea autonomiei și independenței magistraturei, găsește că nu este de prisos să reproduc, pentru cei ce se interesează de această chestiune și părerea renumitului academician francez Emile Faguet, extrasă din cele 2 studii ale sale «*Le culte de l'incompétence*» și «*L'honneur des responsabilités*» apărute în 1914 în editura Bernard Grasset, Paris, și cari au avut un mare răsunet în Franța, ajungând până la a 20-a edițiune.

În primul volum, sub capitolul Incompetința judiciară găsim următoarele : Vechiul regim-aristocratic—avea jurisdicțiile senioriale, eclesiastice, militare, etc. În democrație toate aceste tribunale de excepție sunt lovite de neîncredere pentru că ele sunt contrarii *uniformității* — formă și caricatură adesea a *egalității* — și mai ales pentru că ele sunt domeniul și refugiul *competenței*.

Democrația a abolit, aceasta vine de la sine, tribunalele aristocratice cu aristocrația ea însăși, și tribunalele eclesiastice cu Biserica ea însăși considerată ca Corp de stat; dar ea are tendința de-a considera tribunalele excepțiunile, care rămân încă, ca instrumente ale aristocrației și le urmărește cu ura sa.

Pentru magistratura civilă ea a crezut că face bine derogând până în prezent dela principiul său, confiind sarcina de-a judeca la juriști. Iată în fine un corp care are competență, aceasta este incontestabil; aceia cari judecă sunt aceia cari cunosc dreptul.

Dar, alături de competența tehnică, mai este *competința morală* și democrația este forțată de a micșora competența morală a magistraturei, și — fiți atenți aci — micșorând această competență morală, de-a neutraliza competența *tehnică*, ea însăși.

Era altă dată o magistratură care era un corp de Stat, un corp autonom și care prin consecință, avea o independență absolută.

S-a creat o magistratură care este o administrațiune ca și celealte, care este un corp de funcționari. Statul numește pe acești funcționari, îi avansează, le refuză avansările, îi plătește. Într'un cuvânt el îi are în mâna sa, ca și Ministru de război pe ofițeri, ca și Ministru de finanțe pe amployații săi. Din această cauză ei nu

au au competența morală de-a judeca. Ei vor fi totdeauna tentați, foarte tentați, de-a judeca cum va voi guvernul ca ei să judece.

Este adevărat că ei au o garanție — inamovibilitatea —, dar inamovibilitatea nu este o garanție, foarte evident, decât pentru acei cari sunt ajunși în vârful erarchiei, sau la sfârșitul carierei lor; decât pentru aceia care, din cauza retragerii apropiate, sau pentru că ei nu pot urma mai sus, decât unde sunt, n'au nici o preocupare pentru avansare. Tânărul magistrat care voește să avanseze — dorința legitimă — nu este de loc independent, pentru că, dacă el displace, el se va bucura de un fel particular de inamovibilitate: el va rămâne totdeauna la postul său de la început.

Nu este magistrat independent, nu este magistrat fără alt gând decât al justiției, pe deoparte decât magistratul trecut de 40 de ani de serviciu și pe de alta, decât președintele Curței de Casație, la cari se mai adaugă și magistrații cu avere, cari sunt indiferenți la avansare, dar cari sunt extrem de rari în timpurile noastre.

Dar chiar această *inamovibilitate*, de care se face caz, este suspendată din timp în timp, astfel că redusă la inamovibilitate ca singură garanție, magistratura actuală este ca-și aceea a vechiului regim, sub amenințarea continuă a loviturilor de stat.

Competința morală este foarte restrânsă. Or eu zic că scăderea competenței sale morale *neutralizează* competența sa tehnică; căci de competența sa tehnică trebuie ca ea să facă abstracțiune când ea are de judecat între guvern și particulari și chiar între particularii protejați de guvern și particularii pe cari guvernul nu-i socotește ca amici ai săi.

S'a remarcat cu dreptate, că guvernul parlamentar, cu baza de sufragiu universal, este războiul civil, regulamentat, dar în permanență; este războiul civil nesângeros; dar este un război prin insulte, prin provocațiuni, prin calomnii, prin denunțări și prin procese între diferite partide, și acestea în permanență, dela începutul anului până la fine. În o țară care se găsește în aceste condițiuni, ar trebui, ca magistratura să fie radical independentă pentru a fi imparțială; și este precis că în această țară magistratura nefiind autonomă, este forțată mai mult sau mai puțin de-a nu displace partidului care guvernează, și care este teribil de exigent, având teamă ca pulersa să nu-i fie smulsă.

Cu nimic nu se poate remedia aceasta. Bine voii a reveni la venalitatea (cumpărarea) locurilor din magistratură. Mai întâi aceasta nu ar fi un lucru așa de monstruos.

Nu se admite de loc ca ea să le cumpere, sau

să le moștenească, atunci trebuie ca ea să fie numită altfel decât de către guvern.

De către cine deci? De către popor? Dar atunci ea va fi dependentă de popor, ea va fi dependentă de electorii săi.

Va fi atunci mai bună? De loc! Mai întâi, numită de către electori, magistratura va fi încă mai puțin imparțială. Judecătorul nu se va gândi decât a se realege și va da totdeauna dreptate avocaților aparținând partidului care îl va fi ales. Voiți d-voastră a fi judecați de către un tribunal compus din deputații departamentului vostru? Nu, sigur, dacă aparțineți partidului celui mai slab. Da, dacă aparțineți partidului celui mai tare; și încă cu condițiunea ca să aveți ca adversar un om aparținând partidului celui mai slab; căci dacă veți avea ca adversar un om aparținând ca și voi partidului celui mai tare, va rămâne de știut dacă voi sunteți elector mai influent de cât el, sau dacă el este elector mai influent decât voi. *Ad sumam* nici o garanție, de imparțialitate cu o magistratură aleasă.

Dar dacă magistratura nu trebuie să fie ereditară sau cumpărată cu bani, dacă nu trebuie a fi numită de guvern, dacă nu trebuie a fi aleasă de către popor; de către cine va fi ea bine numită? *De către ea însăși*; cu nu văd altă soluțiune. De exemplu — căci eu nu văd decât un sistem just; dar se poate avea mai multe metode pentru aceasta —, toți doctorii în drept din Franța să numească Curtea de Casație și Curtea de Casație să numească pe toți magistrații de scaun și să-i avanseze. Aceasta este o metodă aristocratică-democratică; baza este foarte largă. Sau mai bine *numai magistrații* să numească pe membrii Curței de Casație, și Curtea de Casație să numească pe magistrați și să-i avanseze.

Sau mai bine — procedeu de tranziție, între ceace este și ceace trebuie să fie — pentru prima oară numai, toți doctorii în drept din Franța să numească Curtea de Casație și Curtea de Casație să numească pe toți magistrații din Franța și în urmă și de aci înainte numai magistrații din Franța sunt aceia cari numesc în locurile vacante dela Curtea de Casație și Curtea de Casație este cea care numește și promovează pe toți magistrații Franței. Guvernul însă va continua să numească pe membrii *magistraturei în picioare*.

În toate aceste metode magistratura formează un corp *autonom*, iese din ea însăși, *nedepinzând* decât de ea însăși și *neridicându se* decât prin ea însăși, capabilă, din cauza *absolutei sale independențe* de o *imparțialitate absolută*. Dar aceasta este o castă!

Este o castă. De aceea sunt întristat, dar este o castă! Nici odată nu veți fi mai bine judecați

decât o castă, pentru că ceace nu este castă, nu poate fi decât *guvernul*, sau *toată lumea*, și guvernul nu poate a judeca bine, fiind adesea judecător și parte; și deci el este bănuitor, crezându-se totdeauna parte; și toată lumea nu poate să judece bine, — toată lumea, în practică fiind majoritatea, și majoritatea fiind un partid, și un partid, prin definițiune, cu greu poate fi imparțial.

Dar Democrația ține a nu fi judecată de către o castă, mai întâi din oroare pentru caste, în urmă pentru că ea nu ține a fi judecată *imparțial*.

Nu ridicăți glasul contra paradoxului; ea ține a fi judecată imparțial în micile procese în viața de toate zilele; ea ține, în toate procesele implicând chestiuni politice, în orice proces, asemenea unde un om politic aparținând majorității se găsește în prezența unui om aparținând *opozității*, la acea ca el să aibă câștig de cauză contra acestuia.

Ea zice magistraturei ceace un deputat naiv zicea prezidentului Camerei; «Datoria voastră este de a proteja majoritatea».

Iată pentru ce ea ține la această magistratură de funcționari, care cu toate că conține foarte bune elemente, nu poate fi totdeauna imparțială, la această magistratură care prin gura unuia dintre cei mai înalți demnitari ai săi — interogată asupra unei proceduri puțin conform legii, a răspuns — «il y avait le fait du prince».

În volumul al II-lea «L'honneur des responsabilités» în capitolul «Les Idées et Moeurs Juridiques» Emile Faguet, revine asupra aceluiași propunerii de îndreptare a magistraturei cam în termenii următori:

Statul să plătească pe magistrați; dar să nu-i numească, nici să-i avanseze; să nu intervină de loc în numirile și avansările în magistratura de scaun din Franța.

Dar Curtea de Casație, cine o numește? Nu guvernul: ci magistratura din Franța prin alegere prin măsura vacanțelor. Astfel, Curtea superioară numind magistratura și magistratura numind Curtea supremă, magistratura este un corp închis, autonom și autogen, care nu depinde decât de ea însăși și nu se trage de cât din ea însăși, exact ca și magistratura vechiului regim, ceace este precis, ceace ar trebui să obținem.

Dar cum, spre diferență de vechiul regim, guvernul plătește magistratura, și cel ce plătește este totdeauna «*le maitre*»; și cum deasemenea legea de constituire a magistraturei, așa cum am arătat că trebuie organizată, poate fi schimbată de Parlament la iuteală, trebuie ca legea ce constituie magistratura ca un ordin de stat, să fie o lege constituțională înconjurată de cele mai

tari garanții și care, de exemplu, nu ar putea fi schimbată decât prin *plebiscit*.

Numai astfel magistratura va fi un *Ordin în stat*; ceea ce ar trebui să fie, pentru ca cineva să fie bine judecat.

Acestea sunt în esență, părerile lui Emile Fauguet, asupra mijloacelor, prin care se poate dobândi *autonomia și independența* magistraturei într-o țară democratică; este de văzut dacă în viitoarea Românie-Mare, se vor găsi bărbați capabili și superiori moralicește, cari să îndeplinească acest ideal, al celor cinstiți doritori de adevărată dreptate.

N. NICHITA

Judecătorul Ocolului Băileșt-Dolj

Prelungirea termenelor de atac a hotărârilor

În dedalul dispozițiilor legislative luate în timpul războiului există una care a atins în întregime sistemul nostru procedural în ce privește termenele. Este vorba de prelungirea cu 15 zile a tuturor termenelor prevăzute în codicele civil, comercial, procedură penală și civilă, fie pentru a ataca hotărârile judecătorești, fie pentru îndeplinirea altor formalități și încheierea unor acte cerute de lege. Această dispoziție s'a introdus în sistemul nostru legislativ în următoarele împrejurări: La 15 August 1916, dată declarării războiului, guvernul de atunci a decretat în virtutea delegației date de Camerele din 1916, mai multe decrete-legi între cari și unul «privitor la măsurile luate în folosul mobilizațiilor cu privire la familia și averea lor». Toate aceste decrete împreună cu altele date până la convocarea Corpurilor legiuitoare, au fost ratificate la Iași, în Decembrie 1916, când s'au votat pe fugă și fără discuție, în două-trei zile, multe legi de cea mai mare importanță.

Numai în ziua de 21 Decembrie 1916 s'au promulgat *șaptesprezece* legi votate cu câteva zile mai înainte, între cari unele au modificat radical dispoziții din codul civil, comercial, legea autentificării actelor, legea organizării judecătorești, codul justiției militare, etc.

Cu prilejul ratificării decretului de mai sus, care cuprindea în redacția lui primitivă 12 articole, i s'a mai adăugat încă pe atâtea și decretul a devenit «legea autorizând luarea de măsuri în vederea stărei de război»¹⁾ Între articolele adăugate de Corpurile legiuitoare la Iași se află și art. 24 din lege, în cuprinderea următoare:

«Toate termenele pentru atacarea hotărârilor

judecătorești prevăzute în codicele de procedură civilă și penală, cele prevăzute în codicele de comerț și codicele civile pentru îndeplinirea actelor și formalităților cerute de aceste codice, precum și termenele de perempțiune se măresc cu 15 zile pentru întreaga țară.....» Deși expunerea de motive este cu totul multă asupra acestui articol, ca și cum el nici nu ar exista în lege, totuși rațiunea și utilitatea lui se vedește delăsine. În timpul stărei de războiu, când deplasările se fac cu mare greutate, când mijloacele de comunicație sunt dificile, când trenurile funcționează penibil, dacă funcționează, când poșta este în funcțiune de trenuri și de cenzură, — termenele scurte din codicele noastre, edictate pentru timpuri normale, devin exagerat de mici și justițiabilul este de cele mai multe ori în primejdie a-și vedea dreptul pierdut numai din cauză de forță majoră, fără să i se poată imputa vr'o lipsă de diligență. Pentru aceea, dispoziția legii este logică și utilă.

Articolul s'a aplicat tot timpul în partea României neocupată de inamic, până când, la 1 Iulie 1918 s'a publicat decretul de trecerea armatei pe picior de pace. De aci înainte, instanțele judecătorești din Moldova au discutat chestiunea dacă prelungirea de 15 zile trebuie sau nu să se mai admită; căci textul incomplet și imprecis al legii, cum și lipsa unei dispozițiuni categorice care să stabilească până când se acordă această mărire de termene, a făcut ca chestiunea să fie controversată. Unele tribunale au hotărât că prelungirea se va acorda și în timpul dintre trecerea armatei pe picior de pace, adică dela 1 Iulie 1918 până la 28 Octombrie 1918, când iarăși am trecut în starea de război, căci în acest interval a existat identitate de motive pentru aplicarea textului de lege²⁾. Cum se controversează data când aplicarea legii în chestiune va încetă, soluția aceasta ar fi discutabilă dacă se va admite că legea își va da sfârșitul imediat ce va încetă și starea de războiu.

Ocupația dușmană încetând și armata, în urma unei noi mobilizări, eliberând teritoriul ocupat, legea care cuprinde articolul în chestiune urmează să se aplice și se aplică astăzi și în Muntenia, Oltenia și Dobrogea. Aceasta pentru următoarele motive: a) pe măsură ce teritoriul a fost liberat «toate legile, decretele, regulamentele și în general toate dispozițiile luate de puterea legală în teritoriul liber urmează să fie aplicate în tot regatul României, fără vre-o nouă publicare a lor»³⁾; b) pentru că și acum suntem

2) Trib. Bacău S. II. Jurnal penal No., din Martie 1919 (nepublicat).

3) Art. 1 din decretul lege 1480 din 9 Dec. 1917, Monitorul Of. din 10 Dec. 1917.

1) Promulgată la 21 Dec. 1916, «Monitorul Oficial» din 23 Dec. 1916.

în stare de războiu și, în sfârșit, pentru că până azi, articolul menționat nu a fost abrogat printr-o altă dispoziție legală. Astfel că astăzi, adăugându-se la toate termenele din codurile de procedură civilă și penală, civil și comercial, prelungirea de 15 zile, fie pentru atacul hotărîrilor judecătorești, fie pentru îndeplinirea actelor și formalităților cerute de aceste codice, vom avea de efect că nu vor putea fi respinse ca tardive: un apel dela judecătorie la Tribunal decât după 25 de zile, un apel civil dela Tribunal la Curte decât după două luni și jumătate, un recurs penal în Casație decât după 18 zile, etc. Totuși Inalta Curte de Casație, în secțiuni unite, într-o decizie recentă, dată după două divergințe ⁴⁾, a trecut peste termenii generali ai legii, hotărînd că deși articolul menționat nu face distincție, el nu poate fi aplicat decât în Moldova, pentru că acolo a fost votat din cauza dificultăților de comunicație ce existau pe acel timp.

Decizia Inaltei Curți, care distinge acolo unde legea nu distinge, aduce în sprijinul acestei păreri drept unic argument că atunci când legiuitorul se exprimă că «termenele se prelungesc pentru întreaga țară», prin aceasta a înțeles țara neocupată, întrucât pentru teritoriul aflător sub ocupațiunea dușmană se decretase suspendarea termenelor (art. 3, 4 și 7 legea excepțională). Deciziunea Curții supreme, trecând peste argumentul că toate legile votate în Moldova au aplicabilitate juridică și în teritoriul odinioară ocupat, face ca în urma înaltei sale interpretări să avem în țara românească întregită o lege curioasă care să se aplice (căci trebuie să se aplice și astăzi întrucât n'a fost abrogată) numai în Moldova, iar în Muntenia nu. Voinde desigur să-și arate îndreptățita dorință ca să se abroge odată această lege care astăzi nu mai are senz, Inalta Curte a abrogat-o prin interpretare, întemeindu-se pe un argument din care ar rezulta că, întrucât în Muntenia există și astăzi suspendarea termenelor în virtutea legii excepționale, art. 21 din legea ce discutăm urmează să nu se mai țină în seamă, deși e redactat în termeni generali și face parte dintr-o lege *posterioră*. Prin aceeași decizie Inalta Curte face și a doua distincție susținând că Ministerul public nu se poate prevala de prelungirea de termene. Credem că nu poate fi vorba de nici-o distincție și că, dispoziția legii fiind generală, ea se va aplica chiar în folosul celor ce domiciliază în localitatea de reședință a instanței judecătorești care a dat hotărîrea, ceea ce, trebuie să recunoaștem, nu este rațional.

Bineînțeles că nu s'ar putea susține că această

dispoziție este edictată numai în favoarea mobilizaților. Aceștia, dacă vor, pot să nu compare înaintea instanțelor judecătorești, căci, pentru ei toate termenele de prescripție, de perempție, de atac a hotărîrilor precum și termenele oricăror acte judecătorești sunt suspendate în timpul stărei de război; iar dacă instanțele judecătorești, în necunoașterea situației militare a unui litigant, ar pronunța o hotărîre în contra sa fiind mobilizat, el va putea ataca și sfărâma sentința printr-o simplă cerere de anulare (art. 2 și 3 din legea excepțională); astfel că dispoziția art. 21 este dată în deosebi în favoarea celor nemobilizați; zicem «în deosebi», pentru că nimic nu ar împiedeca pe un mobilizat să se judece, dacă are posibilitatea, — uzând de prelungirea de termen de 15 zile. — Din termenii legii rezultă de asemenea că termenul *prescripțiilor* cari se implinesc în timpul stărei de război nu se mărește, pentru că legea fiind excepțională trebuie interpretată restrictiv: în adevăr, prescripțiile nu sunt «acte sau formalități» cerute de codul civil sau comercial.

Acestea fiind stabilite, ne întrebăm câtă vreme se va mai aplica această prelungire de termene care, orice s'ar spune, constituie pe lângă avantajile acordate unora, o însemnată păgubire a intereselor multor justițiabili. Justiția e astăzi, esențialmente, destul de lentă pentru ca în cursul ei să mai intervină și alte piedici și târăgăniri. Cum moratoriul se va ridica, dacă nu va interveni din nou vr'o amânare, la 7 Februarie st. n., cum circulația trenurilor și serviciul poștal s'au mai îmbunătățit, legiuitorul poate foarte bine să intervină și să fixeze o dată de când articolul de mai sus să fie abrogat. Această intervenție ar face și un real serviciu justițiabililor, căci ea ar putea evita și oțioasele discuții ce vor avea loc în privința datei când legea autorizând luarea de măsuri de războiu va înceta. În adevăr, din nici o dispoziție a legii nu se poate deduce când va lua sfârșit puterea ei; ea se mulțumește să stabilească că toate legile și regulamentele contrarii ei sunt suspendate «pe tot timpul cât prezenta lege va fi în vigoare», dar uită să spună cât anume, nefixând data dispariției ei. Numai din titlul legii s'ar putea scoate concluzia că legea fiind făcută „în vederea stărei de războiu”, va înceta atunci când va înceta și această stare. Dar când încetează starea de războiu? În momentul încheerii păcii? Și care e acel moment? În momentul trecerei armatei pe picior de pace? Nimic nu e sigur și această scăpare din vedere a dat naștere și controversei discutate la tribunalele din Moldova pentru hotărîrile atacate în intervalul dintre cele două mobilizări,

4) Decizia No. 4 din 1919 în Dreptul No. 2 (1919) și în Tribuna Juridică No. 30—31 (1919).

Legiuitorul excepțional — «excepțional» prin lipsa lui de prevedere — nu are o expresie consacrată pentru a stabili cu uniformitate în toate legile sale de războiu, când va încetă puterea acestora. Fără să aibă grijă de a întrebuița un termen unic prin care să arate data care să-i servească drept punct de *repère* pentru a fixa dispariția legilor sale excepționale, el întrebuițează în acest scop o foarte variată nomenclatură. Uneori, în cazul cel mai fericit, menționează, ca în legea excepțională, că data dela care începe și încetează o anumită stare de lucruri, va fi fixată prin decrete regale publicate în *Monitorul Oficial* ⁵⁾ (dispoziția e bună cu condiție ca decretele de încetare să nu se uite, cum s'a întâmplat după demobilizarea din 1918); alteori legiuitorul întrebuițează expresii ca: «în timpul războiului» ⁶⁾, «încetarea ostilităților» ⁷⁾, «cât va dura mobilizarea» ⁸⁾, «cât prezenta lege va fi în vigoare» ⁹⁾, fără să arate cât anume va fi în vigoare, «trecerea armatei pe picior de pace» ¹⁰⁾, «publicarea decretului de trecerea armatei pe picior de pace» ¹¹⁾. Aceste termene abundă în legile noastre de războiu și uneori sunt în aceeași lege câte două. Dar expresiile de predilecție ale legiuitorului nostru sunt: «un timp de... dela încheierea păcii» ¹²⁾, sau dela «încheierea păcii generale» ¹³⁾. Ce însemnează «pace generală» și când vom putea socoti pacea încheiată? Când se semnează pacea, când se ratifică de Parlamentul nostru, când se sancționează de Rege, când se face schimbul de ratificări, sau când armata trece pe picior de pace? Este probabil că legiuitorul nostru întrebuițează formula de «încheierea păcii generale» incredințat că această pace se va încheia deodată între toți beligeranții. Dar lucrurile au eșit cu totul altfel. Pacea se încheie astăzi de aliați, separat cu fiecare din inamicii noștri, tratatele se semnează și se ratifică treptat și... unii nici nu mai semnează. Ce însemnează dar,

5) Asemenea și în legea relativă la supușii statelor inamice (art. 35 și 42).

6) Decrete în *Monitorul Of.* din 24 Noemb. și 21 Decemb. 1917.

7) Art. 28 legea relativă la supușii statelor inamice; art. 17 legea măsurilor de războiu.

8) Art. 1 legea patrimoniului sătenilor mobilizați.

9) Art. final din legea pentru mod. leg. org. judec. din 21 Dec. 1916; art. 24 legea măsurilor de războiu; art. 4 din legea autentificării actelor mobilizaților.

10) Art. 1 din legea moratoriului general din 21 Dec. 1916; art. 27 legea pensiilor grade inferioare.

11) Art. 3 legea cu privire la polițele mobilizaților; art. 38 legea pensiilor grade inferioare.

12) Art. 10 din legea autorizând luarea de măsuri de războiu; art. 5 din legea anulării titlurilor rămase în teritoriul ocupat; art. 1 și 5 din legea simplificării formalităților pentru pensii; art. 9 din legea din 9 Ianuarie 1917; art. 4 din lege din 16 Dec. și *Monitorul Of.* din 20 Dec. 1916.

13) Art. 45 din legea relativă la supușii statelor inamice; art. 4 din decretul lege 1480 din 9 Decemb. 1917, ect.

în actualele împrejurări, expresia favorită legiuitorului de «pace generală»? Determinat de aceste considerații, legiuitorul a trebuit să vină cu un decret-lege care să fixeze un termen până când legea excepțională a chirilor va fi în vigoare, adică la 23 Aprilie 1920. ¹⁴⁾

Socotim neapărat necesară o lege interpretativă care, întrebuițând un termen uniform și unic, să fixeze data când vor încetă toate legile excepționale în vigoare, pentru a se evita astfel o serie nesfârșită de controverse și o stare de incertitudine care nu poate fi decât dăunătoare tuturor. Cu acest prilej s'ar observa dacă nu e cazul să se abroge cu un moment mai înainte și dispoziția de prelungire a termenelor examinate în aceste rânduri.

GEORGE P. DOCAN,

Judecător R.-Sărat.

20 Noembrie, 1919

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 2 Mai 1916

Președenția d-lui C. R. Manolescu. Președinte

D. Chiriac cu C. Caranfil și alți membrii ai Biroului din Galați

Decisia No. 249.

Apărători. — Inscrierea lor pe lângă mai multe judecătoria din județ pe baza ordonanțelor prezidențiale. — Cantonarea lor pe lângă o singură judecătorie unde domiciliază. — Dacă această cantonare poate fi făcută de către Consiliul de disciplină al Corpului de avocați sau de către judecătorul de ocol. — Art. 123 l. j. o. din 1896; art. 125 l. j. o. din 1908; art. 89 din legea avocaților din 1884.

Consiliile de disciplină ale corpului de avocați fiind competente, sub imperiul legii avocaților din 1907, să cenzureze valabilitatea ordonanțelor prezidențiale în ce privește condițiunile cerute de lege pentru ca cineva să poată fi înscris ca apărător pe lângă judecătoria de ocol, nu se vede pentru ce legiuitorul din 1908, care a dat judecătorului de ocol cel puțin tot atâta putere ca și consiliilor de disciplină în ce privește jurisdicția disciplinară și care i a dat tot atâta putere în ce privește dreptul de a șterge pe cale de contestație înaintea sa pe apărătorii înscrși prin fraudă, nu i-ar fi dat tot lui și dreptul de control asupra înscrierilor fără drept.

Prin urmare, dacă un apărător este înscris, în baza unei ordonanțe din 1902 a Președintelui Tribunalului, pe lângă toate judecătoriile de ocol dintr'un județ, consiliul de disciplină al corpului de avocați din acel județ nu este competent, în urma legii jud. de ocole din 1908, să cantoneze pe acel apărător numai pe lângă o singură judecătorie, aceia unde domiciliază apărătorul, o asemenea competență având-o numai judecătorul de ocol.

14) Decretul No. 1058 din *Monitorul Of.* 275 din 7 Martie 1919. Termenul s'a prelungit în urmă cu un al doilea decret publicat în *Monitorul Of. ial*, No. 173 din 20 Noembrie 1919.

Curtea,

Ascultând pe d-nii avocați I. Th. Florescu și G. Vasilu din partea recurentului D. Chiriac în dezvoltarea motivelor de casare și pe d-l avocat C. Xenii din partea intimatilor C. Caranfil și alți avocați din Galați, în combateri.

Deliberând,

Asupra motivului de casare:

«Violarea articolului 123 din legea judecătorilor de ocoale din 1896, art. 89 din legea corpului de avocați din 1907 și art. 125 din legea judecătorilor de ocoale din 1908.

«Nu era competent consiliul de disciplină al baroului de Covurlui să cantoneze la o singură judecătorie și Curtea să confirme această decizie a decanatului, pe apărătorii care au fost înscrși pe tablou de a exercita profesiunea de apărător pe lângă mai multe judecătoria, fiindcă prin art. 89 din legea Corpului de avocați nu se dă în căderea Consiliului decât jurisdicțiunea disciplinară, iar nicidecum să modifice tablourile făcute de Președintele de Tribunal, conform art. 123 din legea jud. de ocol din 1896 și art. 89 legea Corpului de avocați din 1907, tablou care odată făcut nu se mai atinge de nimeni în viitor nici de a înscrie alții apărătorii după legea din 1908, nici să cantoneze pe vre-unul din cei existenți. Curtea a violat sus zisele art. admitând cantonarea mea la o singură Judecătorie și anume la acea la care fusesem cantonat prin decizia decanată din 5 Noembrie 1914, respingându-mi-se apelul».

Având în vedere deciziunea No. 66/915 a Curții de apel din Galați secția I supusă recursului, din care se constată că recurentul care în baza ordonanței din 1 Aprilie 902 a Primului președinte al Tribunalului Covurlui, pleda regulat în calitate de apărător pe lângă toate judecătoriile de ocol din orașul Galați și din județul Covurlui și care prin decizia Consiliului de disciplină dela 5 Noembrie 1914 a Corpului de avocați din județul Covurlui, a fost cantonat pe lângă judecătoria ocolului Berești, unde domicilia, fără drept de a mai profesa și la alte judecătoria, făcând în urmă apel contra acestei deciziuni, Curtea de apel din Galați i l-a respins ca nefondat;

Că, Curtea, pentru a respinge acest apel a considerat că recurentul nu se putea prevala ca de un drept câștigat de ordonanța Primului președinte al Tribunalului Covurlui prin care i se acordase dreptul de a pleda pe lângă toate judecătoriile din Galați și din întreg județul, deoarece din textul și spiritul art. 123 din legea judecătorilor de ocoale din 1896, rezultă că apărătorii instituți prin această lege nu puteau fi admiși să-și exercite profesiunea decât numai pe lângă o singură judecătorie, că numai în aceste condițiuni și fără nici-o modificare s'a dat apoi în competența consiliilor de disciplină prin art. 89 din legea avocaților din 1907, dreptul de a alcătui tabloul apărătorilor și că mai târziu actuala lege a judecătorilor de ocoale promulgată în 1907, nu a făcut decât să consfințească și mai mult acest mod de a vedea;

Considerând că apărătorii instituți prin legea judecătorilor de ocoale din 1896 având în genere aceleași atribuțiuni ca și avocații, cu deosebire numai în privința locului unde puteau pleda și accia că recunoașterea dreptului lor de apărător și ștergerea din tablou se făcea nu de către consiliile de disciplină ci de către președinții de tribunale, urmau a fi supuși în ce privește înscrierea și ștergerea lor din tablouri la aceleași norme ca și avocații, deoarece art. 89 din legea avocaților din 1907, care se ocupa de dănsii, nu a prevăzut norme speciale în ce-i privește;

Că prin art. 3 din legea din 1884 pentru complec-

tarea legii Corpului de avocați din 1864, declarându-se nule în mod expres toate înscrierile făcute în contra legii, nulitatea putând fi cerută oricând de un avocat înscris în tablouri și legiuitorul nevrind astfel să arate prin aceasta decât intențiunea sa de a nu considera ca lucru judecat, deciziunile consiliilor de disciplină în ce privește înscrierile avocaților, nu se poate vedea pentru ce nu ar fi vroit să aibă aceiași intențiune și față de apărătorii confirmați în drepturile lor prin vechile ordonanțe prezidențiale și care ar fi fost rațiunea pentru care ar fi vrut să le considere pe acestea ca definitive;

Că, numai din tăcerea legiuitorului în art. 89 din legea avocaților din 1907, care nu prevede nici o cale de atac contra ordonanțelor prezidențiale, nu se poate deduce că în intențiunea sa a fost să considere aceste ordonanțe ca definitive, deoarece în principiu orice hotărâre judecătorească este susceptibilă de reformare, afară numai dacă nu se prevede în mod expres contrariul, ceea ce legea avocaților nu a făcut;

Că astfel fiind, consiliile de disciplină aveau căderea să controleze vechile ordonanțe prezidențiale în ce privește însăși valabilitatea drepturilor în baza cărora apărătorii fuseseră înscrși, iar cuvântul «regulat înscrși» prevăzut atât de legea avocaților din 1907, cât și în actuala lege a judecătorilor de ocoale, trebuie a se interpreta nu numai în sensul înscrierii făcute prin canalul legal, adică nu prin fraudă, ci și în sensul că trebuie să fie făcută cu respectul tuturilor condițiunilor de admisibilitate cerute de lege;

Având în vedere că legea judecătorilor de ocoale din 1907, pusă în vigoare posterior legii avocaților și sub imperiul căreia s'a făcut de către consiliul de disciplină cantonarea recurentului, prevede în art. 125 că înainte judecătorilor de ocol pot să pledeze numai apărătorii regulat înscrși în tablouri, menținând în exercitarea profesiunilor lor pe apărătorii existenți în acel moment și punându-i în ce privește jurisdicțiunea disciplinară sub directa supraveghere a judeului de ocol;

Că sus citatul text, în redacțiunea sa laconică, nu arată însă dacă în această supraveghere intră și dreptul pentru judecător de a controla dacă apărătorii sunt sau nu regulat înscrși;

Considerând că de asemenea nici în legea avocaților din 1907 nu se arată ce se înțelege prin «regulat înscris» și totuși dacă este adevărat că consiliile de disciplină erau competente sub imperiul acelei legi să cenzureze valabilitatea ordonanțelor prezidențiale în ce privește condițiunile cerute de lege pentru a putea fi înscrși, nu se vede de ce legiuitorul din 1908, care a dat judecătorului de ocol, cel puțin tot atâta putere ca și consiliilor de disciplină în ce privește jurisdicțiunea disciplinară și care i-a dat tot atâta putere în ce privește dreptul de a șterge pe cale de contestație înaintea sa pe apărătorul înscris prin fraudă, nu s'ar fi dat tot lui și dreptul de control asupra înscrierilor făcute fără drept;

Că din întreaga economie a legii jud. de ocoale din 1908 reeșind în mod evident intențiunea legiuitorului de a da judecătorului de ocol o autoritate necunoscută până atunci și de a-i acorda prerogative noi în vederea unei mai bune administrări a justiției, nu este presupus că luând o competență din mâna unei instituțiuni pentru a i-o trece lui ar fi făcut-o cu scop de a i-o trece numai în parte;

Că, deci, judecătorul de ocol fiind singur competent la 5 Noembrie 1914, când s'a făcut cantonarea de către consiliul de disciplină să discute și să statueze dacă recurentul putea pleda pe lângă mai multe judecătoria

sau numai pe lângă una, motivul de casare urmează a fi considerat ca întemeiat, etc.;

Pentru aceste motive, Curtea casează pentru incompetență, fără trimitere.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 10 Iunie 1918

Președinția d-lui I. DUCA, președinte

Sarlota Gutman cu Ana Daniel

Decizia No 15

Plată de chirie.—Starea de moratoriu.—Ridicarea lui parțial prin ordonanța No. 293 din 2 Noembrie 1917. Ordonanța No. 447 din 1 Aprilie 1918. — Interpretare greșită.—Casare.

Din modul cum este redactată ordonanța No. 447 din 1 Aprilie 1918, care prevede că dispoziția art. II § 12 a ordonanței din 2 Noembrie 1917, referitoare la desființarea treptată a moratoriului, se referă la toate persoanele avantajate enumerate în § 11 al. 1 sub lit. a, c, — rezultă că ea este dată, cu putere interpretativă asupra celor anterioare și, prin urmare, face corp cu ordonanțele No. 161 din 15 Iunie 1917 și 298 din 2 Noembrie 1917, relative la abrogarea treptată a moratoriului.

Interpretarea dată de Tribunal în contra celor stabilite prin ordonanța interpretativă fiind greșită, sentința este casabilă.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat Em. Dendrinu în desvoltarea motivelor de casare; și pe d-l avocat Baeram, în combateri;

Deliberând,

Asupra motivului de casare:

«Violarea §-lui 12 și greșită interpretare a §-lui 11 al. 1, din ordonanța relativă la abrogarea treptată a moratoriului, cu No. 298 din 2 Noembrie 1917. Exces de putere. Prin faptul că Tribunalul îmi respinge cererea ce făcusem de a se obliga doamna Daniel să-mi plătească jumătate din chiria cuvenită mie pentru imobilul de care se folosește d-sa și care îl avem închiriat soțului d-sale, mobilizat, Tribunalul argumentează că §-l 12 se referă la § 11 al. 1, iar în al. 1 din acest §, nefiind vorba decât de internații puterilor centrale, nu se poate obliga soția unui mobilizat la plata jumătății de chirie, chiar dacă se folosește de imobilul închiriat. Tribunalul se înșală căci § 12 referindu-se la § 11 al. 1, are în vedere toate categoriile de persoane menționate în acest aliniat și trecute la literile a, b și c, cari formează un singur aliniat cu sub-diviziunile sale și în care se coprinde și familia mobilizatului când se folosește de imobilul închiriat, astfel că numai cu exces de putere cu violarea § 12 și o interpretare sofistică a § 11 al. 1 din zisa ordonanță, Tribunalul îmi respinge cererea».

Având în vedere că, prin sentința supusă recursului, tribunalul judecând ca instanță de apel, a respins acțiunea prin care recurenta cerea ca intimata să fie obligată a-i plăti o sumă de bani ce reprezintă jumătate din chiria apartamentului ce ocupă în str. Vânătorului 6;

Că, motivul pentru care se făcea acțiunea, era că, conform ordonanței No. 298 din 2 Noembrie 1917 a administrației militare, moratoriul se ridică pe jumătate, când de lucrul închiriat se folosește reprezentatul sau familia mobilizatului;

Având în vedere că pentru a respinge acțiunea, tribunalul motivează că prin ordonanța menționată s'a ridicat pe jumătate moratoriul pentru cazul când se folo-

sește de lucrul închiriat reprezentantul sau familia uneia din persoanele prevăzute conform § 11 al. 1;

Că, această dispoziție privește numai pe internați, iar nu și pe mobilizații români, despre care se ocupă alin. 3 din același paragraf;

Având în vedere articolul unic din ordonanța No. 447 din 1 Aprilie 1918 publicată în foaia de ordonanțe pentru populația României în cuprinsul Ad-ției militare, care prevede că dispoziția art. II, § 12 a ordonanței din 2 Noembrie 1917, referitoare la desființarea treptată a moratoriului, se referă la toate persoanele avantajate, enumerate în § 11 al. 1 sub litera a, c, prin urmare nu numai la supuși internați ai puterilor aliate, ci și la mobilizații români;

Considerând că, din modul cum este redactată această ordonanță, rezultă că ea este dată, cu putere interpretativă asupra celor anterioare și prin urmare, face corp cu ordonanțele No. 161 din 15 Iunie 1917 și No. 298 din 2 Noembrie 1917, relative la abrogarea treptată a moratoriului;

Că de aci rezultă că, interpretarea dată de tribunal în contra celor stabilite prin ordonanța interpretativă, este greșită și sentința cată să fie casată pe baza ordonanței interpretative, întrucât ea a fost dată înainte de judecarea recursului;

Pentru aceste motive, Curtea casează etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența dela 8 Ianuarie 1919

Președinția d-lui C. STOICESCU Președinte

Marin Radu G. Manea, recurs penal

Decizia penală No. 5

Teritoriul ocupat. — Ordonanțele puterii inamice relative la administrarea justiției. — Ilegalitatea lor. — Art. 43 din Reg. anexă la convențiunea IV dela Haga din 1907; Art. 53 și 102 din legea jud. de ocoale

Ordonanțele date de puterea inamică ocupantă (Germania), prin care se ridică cetățenilor drepturile și libertățile consfințite prin legile țării ocupate, și anume dreptul de apel în materie corecțională, emanând dela o autoritate de fapt, n'au putere de lege și, ca atare, nu obligă autoritățile judecătorești ale teritoriului ocupat.

Curtea deliberând,

Asupra recursului făcut în termenul legal de către Marin Radu G. Manea în contra sentinței Trib. Teleorman s. I No. 110/918 din 25 Februarie 1918;

Având în vedere mijlocul de casare astfel formulat:

«Rău Tribunalul mi-a respins apelul ca inadmisibil, întrucât ordonanța administrației militare germane din România No. 31/917, care reînființează dreptul de apel, fiind o lege de procedură penală, ea are efect retroactiv pentru toate afacerile în curs și, prin urmare, urma să mi se aplice dispoziția din legea cea nouă care îmi dă drept de apel. Deci sentința tribunalului e dată cu violarea legii».

Având în vedere că din sentința atacată cu recurs reese, că recurentul, prin cartea de judecată cu No. 165/917 a judecătoriei ocolului rural Gărgău din jud. Teleorman, a fost condamnat la 50 lei amendă și 50 lei despăgubiri civile pentru faptul prevăzut și penat de art. 239 c. pen.; că recurentul de astăzi făcând apel în contra acestei cărți de judecată, Tribunalul Teleorman s. I, prin sentința mai sus menționată, a respins acest apel, ca inadmisibil; că Tribunalul își întemeiază sentința pe ordonanța No. 31 dată de comandantul armatei germane de ocupație, care oprește apelul în materie corecțională;

Considerând că în virtutea art. 53 și 102 din legea jud. de ocoale, calea apelului este deschisă, în materie corecțională, în contra tuturor cărilor de judecată: că comandantul trupelor de ocupație, suprimând dreptul de apel recunoscut de legile române împotriva sentințelor corecționale, punctul de drept ce această Înaltă Curte este chemată a rezolva, este acela de a se ști: dacă această ordonanță are putere de lege, căreia Tribunalele române ar datori supunere; că numai considerată ca lege, această ordonanță ar putea justifica sentința supusă recursului;

Considerând că nici un text de lege român nu recunoaște legalitatea ordonanțelor date de comandanții puterii militare ocupante, în timp de război; că este adevărat că art. 43 din regulamentul anexă la convențiunea IV dela Haga din anul 1907, relativ la legile și obiceiurile războiului pe uscat prevede că, în caz de ocupațiune, în totul sau în parte, a unei țări, autoritatea puterii legale trece în mâinile ocupantului;

Considerând că prin cuvântul «autoritate legală», nu se poate înțelege decât autoritatea de fapt, nu și cea de drept, care până la încheierea păcii continuă a exercita atribuțiunile sale conform principiilor de drept constituțional al țarei; că aceasta rezultă chiar din art. 43 din regulamentul sus citat, care recunoscând puterii ocupante dreptul de a lua măsuri dictate de împrejurări, spre a restabili și asigura viața publică, adaugă că toate aceste măsuri se vor lua în limitele legilor în vigoare în teritoriul ocupat, afară de cazuri de împiedecări absolute;

Considerând că, în specie, ocupantul nu s'a mărginit a considera ordinea și viața publică, ci s'a ingerat chiar în domeniul legislativ al țarei noastre, schimbând și modificând legi de organizare și de asigurare a drepturilor și libertăților justițiabililor și impunând voința sa Tribunalele române fără nici un motiv legitim; că procedând astfel inamicul a transformat puterea sa de fapt într-o putere de drept, atribuindu-și, fără o cauză bine cuvântată și poate numai din dorința de a impune legiuirea țarei sale, drepturi ce nu pot emana decât dela suveranitatea națională;

Considerând că dacă forța primează dreptul și un dușman fără scrupule și fără frâu în fără-de-legile sale poate trece peste orice considerațiuni de drept privat, public sau internațional, judecătorul țarei ocupate este dator a refuza concursul său la executarea și înfăptuirea ilegalităților impuse de dânsul; că instanța de fond conformându-se ordonanței în chestiune a nesocotit art. 53 și 102 din legea judecătorească de ocoale și printr'un vădit exces de putere a respins apelul ca inadmisibil.

Pentru aceste motive, casează și trimite la Tribunalul Argeș, etc.

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI, SECȚIA II

Audiența dela 3 Noiembrie 1919

Președinția d-lui N. N. SAULESCU, consilier

Ion I. B. Vlădoianu și alții cu Ion Vlădoianu

Decizia civilă No. 157

Succesiune. — Testament. — Adoptat. — Dacă Adoptatul care moare fără descendenți legitimi poate dispune prin testament de bunurile ce-i vin de la adoptant fie prin dar, fie prin succesiune? Art. 316 cod. civil.

Nici istoricul Art. 316 c. civil nici logica dreptului, cum rezultă mai ales din inovațiunea legiuitorului nostru, nu permit a conchide la incapacitate

tatea adoptatului de a testa asupra bunurilor ce-i vin de la adoptant, drepturile acestuia și ale descendenților lui reducându-se la întoarcerea bunurilor neatinse de vre-o dispozițiune, adică pentru care adoptatul moare intestat.

Așa dar, bunurile donate sau legale de adoptat, după moartea sa ne mai găsindu-se în natură în patrimoniul său, ele devenind proprietatea legatarului chiar în momentul morții testatorului — ca în speță — scapă de sub exercițiul dreptului de reîntoarcere.

Curtea

Ascultând pe d. avocat Cesar Partheniu, din partea apelanților în susținerea apelului, și pe d. avocat S. Rosental, din partea intimatului, în combateri;

Deliberând,

Având în vedere apelul făcut de Ion, Maria și Alex. Vlădoianu, în contra sentinței Trib. Ilfov, secția I civilo-corecțională, cu No. 320/919 *), prin care li s'a respins contestațiunea făcută în contra jurnalului cu No. 1107 din 23 Ian. 1919, constător de trimiterea în posesie a intimatului Ion Vlădoianu asupra averii rămase de pe urma defunctului Nicolae Vlădoianu și i-a obligat să plătească intimatului 100 lei cheltuieli de judecată;

Având în vedere susținerile părților și actele dela dosar;

Având în vedere că în ședința dela 21 Oct. a. c., când au început debaterile în acest proces, Curtea prin jurnalul No. 2318 din acea zi, a respins incidentul de litispendență ridicat de apelant; — că după ce s'a respins acest incident, în aceeași ședință apelanții au declarat că nu recunosc scrierea și subscrierea din testamentul def. Nicolae Vlădoianu, pe baza cărui testament intimatul a fost trimis în posesiunea averii numitului defunct și au cerut să se procedeze la verificarea de scripte și a se ordona o expertiză; că la această cerere intimatul a opus un fine de neprimire, iar Curtea neavând timp material a delibera în acea zi, a amănat pronunțarea la 25 Oct. a. c., cu dispoziția că procesul se va judeca în continuare, dacă va fi cazul, așa că în această zi, Curtea, pentru motivele arătate în procesul verbal cu No. 2390 din 25 Oct. a. c. a admis finele de neprimire ridicat de intimat și a respins cererea de verificare de scripte făcută de apelanți; că, în aceeași zi părțile fiind prezente în instanțe la pronunțarea acestui rezultat, s'a dat cuvântul părților spre a discuta procesul în fond;

Având în vedere că faptele în acest proces stau astfel: Defunctul I. B. Vlădoianu având copii din două legături, a adoptat pe intimatul de azi Ion Vlădoianu și pe fratele său Nicolae și a legitimat pe contestatorii: Ion, Alexandru și Maria Vlădoianu, căsătorindu-se cu mama lor; murind I. B. Vlădoianu, averea s'a stăpânit în indiviziune de cei cinci copii, când murind Nicolae Vlădoianu, în accidentul de la Ciurea, fratele său bun Ion Vlădoianu, pe baza testamentului lăsat de Nicolae, a obținut punerea în posesiune a părții întregi cuvenite lui Nicolae, într-un cât muma lor instituită și dânsa, a renunțat la avere;

Că în contra acestei trimiteri în posesiune, frații ceilalți copii legitimi, au făcut contestațiune, pe motiv că pe baza art. 316 c. c. adoptatul nu poate dispune prin testament de bunurile moștenite dela adoptant, averea în discuțiune ne fiind a lor, ca moștenitori sezinari a lui Vlădoianu — tatal, ridicând și excepțiunea de litispendență întrucât procesul de eșire din indiviziune este pendinte la Trib. Ilfov secția III-a civilă corecț., că Trib. a respins atât incidentul, cât și contestațiunea;

Având în vedere că contestatorii făcând apel, înaintea Curții au susținut aceleași motive ca la prima instanță, invocând câteva jurisprudențe și păreri de autori și înzistând asupra faptului că bunurile legale venite din succesiunea adoptantului, găsindu-se în succesiunea adoptatului în momentul când naște dreptul de reîntoarcere, se găsesc în na-

*) A se vedea tot în acest număr la pag.

tură la moartea adoptatului în sensul art. 316, că prin urmare, dreptul de reîntoarcere se exercită asupra acestor bunuri, ceea ce dovedește că adoptatul poate face donațiune, iar nu testament asupra acestor bunuri ;

Că intimatul bazându-se pe aceleași motive, ca la prima instanță, a cerut respingerea apelului, susținând că afară de autorul Benoit și de cele două jurisprudențe din sudul Franței din începutul veacului trecut, citate de apelanți, toată doctrina și jurisprudența sunt unanime în Franța, timp de un veac a recunoaște ca valabil testamentul adoptatului asupra bunurilor prevăzute de art. 316, că în același sens s'a pronunțat și Trib. Iași ;

Că apelanții nu sunt rezervatari, deci nu sunt sezinari și dacă au vre-o pretențiune la averea lui Nicolae Vlădoianu, urmează să o ceară pe căile legale, dar nu pot anula testamentul lui Nicolae Vlădoianu, pe baza căruia intimatul a fost trimis în posesiune, în mod indirect, fără cerere de nulitate a testamentului ;

Că darurile, care se vor găsi în natură, cu respectul drepturilor terților, însemnează darurile, care se vor găsi în aceiași individualitate juridică, neatînse de vre-o alienațiune ;

Că fără folos s'ar încerca a se zice că un legatar universal nu este un terțiu, fiindcă se va observa că, legea nu dispune de cazuri particulare ci de *eo quod plerumque fit*, având pe lângă averea sa proprie și drepturi din familia sa firească, în genere chiar când dispune de totalitatea averii moștenite dela adoptant, nu face decât un legat particular ; iar succesorul particular este un terțiu față de moștenitorii beneficiarii ;

Având în vedere că chestiunea dedusă în judecată este de a se ști dacă în vederile art. 316 c. c. adoptatul, care moare fără descendenți legitimi, poate dispune prin testament de bunurile ce-i vin dela adoptant, fie prin dar, fie prin succesiune ;

Considerând că a curma controversa din vechiul drept fr. influențat în provinciile de jos de dreptul roman și care rezilia toate alienațiunile făcute de donator mort cu sau fără posteritate, pe baza prezumțiunii trasă din voința tacită a donatorului, cod. napoleon inspirându-se dela art. 313 al cutoimei din Paris, a dispus prin art. 351 c. civ. fr., că adoptantul prin descendenții lui n'au dreptul, decât la reîntoarcerea darurilor, dacă se vor găsi în natură la moartea adoptatului, în succesiune, dar cu obligația de a contribui la datorii și cu respectul dreptului terților. Că Legiuitorul nostru, excluzând retractul succesoral și admitând retractul convențional fără de a admite și art. fr. care rezilia toate alienațiunile făcute de donator, a înțeles a respecta anume alienațiunile, chiar când s'ar atinge de rezervă, schimbând acțiunea de revendicațiune în contra terților, într-o simplă acțiune personală în contra donatorului pentru excedențul supus reducățiunii (art. 855 c. c.) ;

Că, însă, cuvântul de «terțiu» nu este luat aci în sen generic ci general, se aplică atât la achizitori cât și la beneficiari, de drepturi, apelanții însăși necontestând valabilitatea donațiunilor făcute de adoptat ;

Că, capacitatea fiind regula și incapacitatea excepțiunea, ar trebui un text categoric pentru a limita exercițiul dreptului de proprietate al adoptatului asupra bunurilor dăruite sau moștenite de la adoptant ; că ar fi contradictoriu a limita facultatea lui de dispozițiune fără folosul unui rezervatar, a recunoaște o prohibițiune atât de gravă fără scop legal, un drept sau o știrbire de drept fără scop, de neconceput în legislațiune ; ori, adoptantul nu este un moștenitor rezervatar al adoptatului, nu este nici măcar moștenitorului lui legitimi ; iar nici o dispozițiune nu limitează facultatea de alienare a adoptatului, că dreptul adoptantului reducându-se la reluarea lucrurilor dăruite, ce se vor găsi în succesiune, dreptul lui nu se poate executa asupra lucrurilor, care au eșit din succesiune, fiind că au fost legate altuia ;

Că, evident în principiu, dreptul adoptantului naște comitent ca dreptul legatarului, dar folosul dreptului adoptantului se stinge, fiind că obiectul dreptului a pierit pentru dânsul ;

Considerând deci că nici istoricul art. 316, nici logica dreptului, cum rezultă mai ales din inovațiunea legiuitorului nostru, nu permit a conchide la incapacitatea adoptatului de a testa asupra bunurilor ce-i vin de la adoptant, drepturile

acestuia și a descendenților lui reducându-se la întorcere bunurilor neatînse de vre-o dispozițiune adică pentru care adoptatul moare intestat.

Că, dealmintrelea, în Franța, de unde s'a luat articolul nostru chestiunea nici nu se mai discută ;

Considerând că descendenții adoptatului nu vin cu dreptul adoptantului în baza art. 316, ci cu dreptul lor propriu ; că adoptantul nu este rezervatar, deci nici sezinar, ca descendentul lui, n'au nici ei sezinară, că astfel când apelanții reclamă dreptul de sezină la averea cuvenită lui Ion Vlădoianu, tatăl lor, nu sunt fondați în cererea lor, fiind că în speță este vorba de succesiunea lui Nicolae Vlădoianu ;

Că copiii legitimi ai adoptantului nu sunt frații adoptatului și chiar ca frați n'ar avea sezină, că da-ă ar veni prin reprezentarea tatălui lor, ar fi iarăși fără drept, fiind că tatăl natural nu există în dreptul nostru ;

Că în ori ce caz, dacă pretinde vre-un drept în această succesiune, dășii urmează a se adresa moștenitorului lui Nicolae Vlădoianu, iar nici de cum Tribunalului de a dreptul ;

Că, din toate punctele de vedere, apelul fiind cu totul neîntemeiat, urmează a fi respins și a se confirma sentința Trib. care respinge contestațiunea apelanților în contra jurnalului de trimitere în posesiunea lui Ion Vlădoianu.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge ca nefondat apelul, ect.

(ss) N. N. Săulescu, Gr. Conduratu, Gr. Pherichide
Grefier (s) St. Ștefănescu

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA I CIV. COR.

Audiența dela 23 Iunie 1919

Președenția d-lui I. EPUREANU, Judecator

— Ion. Alexandru și Maria Vlădoianu : cu Ion I. Vlădoianu —

Sentința civilă No. 320

Succesiune. — Testament. — Adoptat mort fără descendenți. — Dacă el poate dispune prin testament de lucrurile moștenite dela adoptator, sau aceste bunuri, la moartea sa, trebuiesc să se întoarcă la adoptator sau crezii acestuia ? Art. 316 c. civil.

1. — Conform art. 316 c. civil, atunci când adoptatul moare fără să lase descendenți legitimi, lucrurile date lui de către adoptator prin dar sau moștenire, și cări se găsesc în natură la data morții adoptatului, se reîntorc la adoptator sau la descendenții săi, cu îndatorirea față de aceștia de a contribui la datorii, și fără ca prin aceasta să se prejudiceze o a treia persoană.

2. — Bunurile donate sau legate de adoptat, după moartea sa ne mai găsindu-se în natură în patrimoniul său, ele devinind proprietatea legatarului chiar în momentul morții testatorului—ca în speță — scapă de sub exercițiul dreptului de reîntoarcere.

Tribunalul,

Avind în vedere contestația introdusă de Ion. Alex. și Maria Vlădoianu prin petițiunea înregistrată la No. din contra jurnalului acestui Trib. No. 1107 din 23 Ianuarie 1919 prin care s'a ordonat trimeterea în posesiunea lui Ioan I. Vlădoianu asupra unei cincimi din moșiile Vlădaia și Lipovul, porțiune testată în favorul său de Nicolae Vlădoianu ;

Având în vedere această cerere, actele depuse de părți precum și concluziunile orale și scrise ale reprezentanților părților în instanță ;

Având în vedere că din toate acestea Tribunalul constată în fapt următoarele ;

În anul 1915 murind I. B. Vlădoianu lasă prin testament averea, celor 5 copii ai săi, trei legitimați, — contestatorii de azi — și doi adoptați — părâțul de azi și defunctul Nicolae Vlădoianu, unul dintre adoptați, lasă prin testament întreaga sa avere mamei sale și fratelui său I. B. Vlădoianu, care în urma renunțării mamei sale, cere și obține trimiterea de drept în posesiune a averii defunctului său frate;

Având în vedere că prin cererea introdusă contestatorii susțin că defunctul Nicolae Vlădoianu nu putea dispune prin testament de partea sa din moștile Vlădaia și Lipovul rămase dela tatăl lor, această parte prin moartea lui N. Vlădoianu, urmând a intra de drept în posesiunea și proprietatea celor patru descendenți aflați în viață și anume: Ioan, Alexandru, Maria și Ioan;

Având în vedere că conform art. 316 c. civ. atunci când adoptatul moare fără să lase descendenți legitimi, lucrurile date lui de către adoptator prin dar sau moștenire și cari se găsesc în natură la data morții adoptatului, aceste lucruri să reîntore la adoptator sau la descendenții săi cu îndatorirea față de aceștia de a contribui la datorii și fără ca prin aceasta să prejudicieze o a treia persoană;

Având în vedere că prin moartea adoptatului — fără a lăsa descendenți legitimi — sfârșindu-se adopțiunea, acest eveniment a constituit pentru legiuitor o cauză naturală pentru a repune lucrurile în starea în care se găsea înainte, lucrând astfel sub influența unui sentiment de echitate față de familia de la care provin lucrurile;

Considerând că dacă art. 316 cod. civ. se aplică în cazurile succesoriale „ab. intestat”, adopțiunea fiind însă o instituție a dreptului arbitrar nu poate avea efecte mai întinse decât cele cari îi sunt în mod expres atribuite prin lege;

Că în speță, adoptatul dispunând de lucrul primit de dânsul prin testament, dreptul de reîntoarcere al adoptatului nu poate să mai aibe loc pentru că în acest caz lucrul nu mai există în natură după cum prescrie legea (*Alexandrescu, Vol. II, pag. 419*);

Considerând că bunul legat a devenit proprietatea legatarului chiar în momentul morții testatorului (*Baudry-Lacantinerie, Vol. II, p. 62 No. 96*);

Că deci, bunurile donate sau legate de adoptat, după moartea sa ele nemai găsindu-se în natură, în patrimoniul său, scapă de sub exercițiul dreptului de reîntoarcere (*Daloz Rep. Pratique, Ed. 910, pag. 226 N. 146*);

Considerând că a hotărâ contrariul, ar trebui să admitem că adoptatul mort fără descendenți legitimi ar fi lovit de incapacitatea de a dispune prin testament de o parte din patrimoniul său, adică de bunurile primite de la adoptator, incapacitate ce nu poate exista fără un text de lege formal în acest sens;

Că astfel fiind, contestația devine nefundată și cată a fi respinsă;

Având în vedere și cererea de cheltueli, de judecată pe care Tribunalul găsind-o întemeiată o admite și apreciind le fixează la suma de lei (100) una sută;

Pentru aceste motive redactate de d-l judecător supleant Codin Ștefănescu, Trib. respinge contestația.

(ss) I. C. Epureanu; C. Ștefănescu;

NOTA. — Hotărârea tribunalului a rezolvat următoarea problemă, — care după câte știu se prezintă întâia oară în jurisprudența română — adoptatul poate dispune prin testament de bunurile moștenite de el dela adoptator, sau aceste

bunuri trebuiesc să se întoarcă în patrimoniul adoptatorului, ori, ca în speță, în patrimoniul erezilor acestuia?

Tribunalul argumentează că motivul pentru care legiuitorul a dispus prin art. 316 cod civil reîntoarcerea la adoptator a bunurilor donate sau legate adoptatului este că adopțiunea se consideră sfârșită prin decesul adoptatului fără descendenți legitimi și că acest eveniment trebuie să repună lucrurile, în baza echității, în starea anterioară donațiunii sau transmiterii prin succesiune, adică să readucă bunurile în patrimoniul adoptatorului sau erezilor săi. Ori această reîntoarcere nu mai este posibilă, spune sentința, când lucrurile au fost legate prin testament adoptatului unei alte persoane și nu se mai află în natură în patrimoniul adoptatului, întru cât legatul a intrat în proprietatea legatarului din chiar momentul decesului testatorului. A nu recunoaște adoptatului dreptul de a lega bunul primit dela adoptator înseamnă, conchide sentința, a crea, fără text formal, o incapacitate de a testa cu privire la un asemenea bun.

Art. 316 al codului nostru civil este tradus după art. 351 cod. civil francez, după cum art. 317 reproduce art. 352 c. c. francez. Acest drept de reîntoarcere este de aceeași natură cu dreptul de retur succesoral legal (sau succesiune anormală) admisă de codul francez în profitul ascendentului donator (art. 747 c. c. fr.) și în profitul fraților și surorilor legitimi ai copilului natural (766 c. c. fr.)

În toate aceste cazuri dreptul de reversiune se exercită numai dacă lucrul donat sau legat se mai găsește în natură, în succesiunea donatorului sau legatarului ¹⁾. Dacă donatorul la rândul lui a donat sau legat lucrul primit, nu se mai poate aplica returul succesoral ²⁾, fiindcă înstreinarea bunului împiedică reîntoarcerea.

S'a obiectat că întru cât legatul își produce efectul numai la decesul testatorului, ar însemna că lucrul legat există încă în natură în patrimoniul testatorului, la decesul lui. Sentința răspunde, însă, cu drept cuvânt, în sensul lui Baudry ³⁾ că juridicește legatul numai figurează în patrimoniul testatorului, chiar în momentul decesului său, de oare-ce devine proprietatea legatarului.

De altfel adoptatorul nu este rezervatar și dreptul său succesoral are caracterul și limitele determinate de lege.

Al. Costin

Judecător Trib. Ilfov

¹⁾ Baudry-Lacantinerie, V., No. 106 și VII, No. 712.

²⁾ Ibidem, VII, No. 714; Laurent, IX, 188; Demolombe, XI, No. 521; Aubry et Ran, VI, p. 357, No. 44; Beudant, II, 675, p. 317; Fuzier-Hermann, Art. 747, No. 60; Planiol, III, No. 1909; Colin și Capitant, t. III p. 438; Alexandresco, II, p. 415, 418-419 și 423-424; Nacu, I, p. 75-76; Neagu, II, p. 119, No. 19.

³⁾ VII, No. 714, p. 542.

CONSIL. DE DISCIPLINA AL BAROULUI ILFOV

*Sedința de la 23 Octombrie 1919.***Președinția d-lui Dem. I. Dobrescu, decan***D-soara Ella Negruzzi cere înscrierea sa în barou***Deciziunea No. 377**

Avocat.—Cerere de înscriere în Barou din partea unei femei care îndeplinește condițiunile cerute de naționalitate, vârstă și diplomă.—Admiterea sa.—Art. 1 din legea corpului de avocați.

Nici un text de lege ne ridicând femeilor dreptul de a pleda, ele pot fi primite și înscrise în barou și aceasta cu atât mai mult cu cât exercițiul profesiei de avocat nu intră în categoria drepturilor politice, ci ține mai mult de dreptul de muncă și existență.

Consiliul,

Având în vedere că nici un text de lege nu ridică femeilor dreptul de a se înscrie în Barou;

Având în vedere că expunerea de motive a legii Corpului de avocați, care se invoacă în contra primirii femeilor în barou, nu constituie o probă pentru această teorie, întru cât din nimic nu reiese că legiuitorul s'a ocupat de această chestiune, în special, pentru ca să putem conchide, că el a avut în vedere această parte a expunerii de motive;

Având în vedere că nu ori ce expunere de motive laturalnică, poate fi invocată pentru a explica aplicațiunea unei legi;

Având în vedere că proba că legea nu prevede nimic în această privință, este, că s'au găsit Curți cari au motivat de o potrivă de bine, și admiterea și respingerea cererilor făcute de femei pentru a fi înscrise în barou, ceea ce învederează că aceste Curți au motivat părerea lor mai mult cu convigerea pe care o au în această chestiune și cu mentalitatea timpului și a judecătorului;

Având în vedere că astfel fiind și în lipsă de texte, este inadmisibil să se ridice dreptul unei persoane numai pe motivul că ea este de sex feminin;

Având în vedere că această măsură ar fi nedreaptă, pentru că ea n'ar fi de cât o prerogativă arbitrară pe care, și o atribuie sexul masculin, bazat numai pe autoritatea lui legală de astăzi, cu care ar rezolva o chestiune în care el este și parte și judecător;

Având în vedere că a ridica femeii acest drept este cu atât mai grav, cu cât D-ra Negruzzi nu cere de cât dreptul de a îmbrățișa o profesiune onorabilă, adică cere dreptul de a munci, care este tot atât de sfânt ca și dreptul la existență, pentru că omul nu poate trăi fără mijloacele de existență pe care nu le poate dobândi de cât prin muncă;

Având în vedere, că din acest punct de vedere interzicerea femeii de a fi avocat este și mai gravă de cât interzicerea drepturilor politice pentru femei, pentru că aceste drepturi nu sunt atât de mult legate cu chiar la dreptul la existență;

Având în vedere că astăzi când greutatea vieții moderne a scos din căminul lor pe soții și pe fiice pentru ca să-și caute singure mijloacele de existență, a tăgădui femeilor dreptul la ori ce profesiune onorabilă, este o nedreptate care nu era atât de revoltătoare în timpurile vechi;

Având în vedere că mai cu seamă Corpul avocaților, nu poate crea bărbaților un monopol profesional bazat

pe privilegiul masculinității, pentru că profesiunea noastră cu caracterul ei moral și cavaleresc, nu se poate pune la adăpostul puterii legale actuale a bărbaților, pentru a înlătura libera concurență profesională a femeilor bazată pe inteligență și moralitate;

Având în vedere că chiar dacă tăgăduim femeii aptitudinile necesare avocaturei, trebuie să lăsăm ca faptele să dovedească această lipsă de calități pentru ca excluderea femeii din barou să iasă din dreptatea naturii, iar nu din nedreptatea bărbatului;

Având în vedere de altfel, că avocații care cunosc mersul ideilor și sentimentelor umane d'alungul istoriei, știu foarte bine că «*rațiunea universală*» și «*rolul natural*» de care se lovește totdeauna o idee nouă, nu este, de cele mai multe ori, de cât vocea prejudecății și revolte rațiunii, pentru că această «*rațiune universală*» mărturisirea în anticitate că Natura a făcut oameni stăpâni și oameni sclavi și mai târziu proorocea pieirea lumii dacă s-ar acorda servilor drepturile pe care astăzi nu le mai tăgăduiește nimeni, de oarece până astăzi sărmana rațiune umană n'a putut prooroci de cât trecutul;

Având în vedere că între optimismul feminist și pesimismul anti feminist, amândouă bazate pe aceiași «*rațiune universală*», Corpul avocaților trebuie să-și împace conștiința sa și să recunoască dreptul nesocotit al unui sex, pentru că după cum o controversă juridică nu poate împiedica pronunțarea unei sentințe, o controversă filozofică nu poate opri recunoașterea unui drept;

Având în vedere că nici sus zisa controversă juridică, nici cea filozofică nu poate opri înscrierea femeii în barou, pentru că tot deauna Corpul avocaților a socotit că legea este un scut contra nedreptății iar nu o armă contra echității și el s'a servit tot deauna de lacunele dreptului pentru a introduce dreptatea în legi, după cum prin defectele ferestrelor pătrunde în casă aerul curat;

Având în vedere că astăzi când războiul cel mare care va fi numit Războiul Dreptății, a liberat națiunile și clasele cele mai înapoiate, Corpul avocaților nu poate contesta serios dreptul femeilor cu înalte studii universitare de a ocupa ori ce profesiune;

Având în vedere că admitând înscrierea femeilor în barou, Corpul avocaților are conștiința clară că reabilitează sexul masculin și trecutul omenirii, pentru că el contribuie la recunoașterea deplină a drepturilor femeii, cea dintâi sclavă și cea din urmă liberată;

Având în vedere că o ultimă obiecțiune care se face la înscrierea femeii în barou, este considerațiunea că femeia avocat n'ar putea să înlocuiască pe magistrați și procurori în compunerea tribunalelor în cazul de lipsa magistraților titulari;

Având în vedere că nu poate fi un principiu admisibil de drept, că interzicerea expresă a unor drepturi atrage după sine și interzicerea altor drepturi care pot fi exercitate independent de drepturile interzise;

Având în vedere că proba evidentă o formează legea de organizare a Corpului de avocați, după care avocatul stagiar nu poate compune Tribunalul în lipsa magistratului titular, ceea ce probează că tânărul de 21 ani are dreptul să fie avocat, de și nu poate exercita dreptul de a compune Tribunalul în lipsa magistratului titular;

Având în vedere că din cele expuse mai sus rezultă că petiționara D-ra Ella Negruzzi îndeplinește condițiunile cerute de art. 1 din legea de organizare a Corpului de avocați;

Pentru aceste motive, Consiliul, admite înscrierea sa ca avocat în Baroul de Ilfov.

(ss) Dem. I. Dobrescu; G. Elefteriu; Cesar Th. Pascu; C. Angelescu; Andrei Ionescu; G. Aslan; D. Bălănescu

Secretar (s) Gr. Dumitrescu

NOTĂ. — Contra acestei decisiuni făcându-se apel de 25 domni avocați, cari sunt contra înscrierii femeilor în Barou, Curtea de apel s. III va avea a judeca chestiunea în ziua de 29 Ianuarie viitor. Printre apărătorii d-rei Negruzi figurează în afară de d-l Dobrescu, decanul Baroului, și d-l profesor C. G. Dissescu.

A se vedea asupra interesantei materii «*Femeia-avocat*», observațiuni la jurisprudența română, de d-l avocat Alex. Lascarov Moldoveanu. O broșură de 52 pag. format mare, Editura *Curierul Judiciar*, 1915. Prețul 3 lei».

După ce se va pronunța Curtea de apel, vom publica decisiunea sa însoțită de o *Notă* în care ne vom spune și noi cuvântul.

(N. R.)

TRIBUNALUL ROMANAȚI, SECȚIA I

Audiența de la 27 Martie 1919

Președinția d-lui ȘTEFAN CONSTANTINESCU, judecător
C. Ionescu, curatorul interzisului St. Rădulescu cu Marin S. Ciurescu
Sentința civilă No. 51

Demență. — Interdicțiune. — Act de vânzare, făcut înainte de publicarea interdicțiunii. — Dovada demenței în momentul formării actului. — Lipsă de consimțământ. Anularea lui. — Art. 448 c. civ.

Pentru a se anula un act sinalagmatic făcut înainte de publicarea interdicțiunii, pentru motivul de demență, conform spiritului legii, doctrinei și jurisprudenței noastre, trebuie a se dovedi starea aceasta de demență chiar în momentul formării actului, pentru că legiuitorul nostru nu a reprodus art. 503 din codul francez, care cere dovada notorietății demenței înainte de interdicțiune.

Prin urmare, din actele și debaterile procesului reeșind în mod învderat că vânzătorul în momentul facerii actului era dement și deci neputându-și exprima consimțământul — un element esențial de existență a contractului sinalagmatic, — contractul de vânzare urmează a fi declarat nul.

Tribunalul,

Asupra acțiunii intentată de C. Ionescu din Caracal, curatorul interzisului Ștefan Rădulescu, cu petiția înregistrată la No. 16543 din 19 Mai 1912, contra lui Marin S. Ciurescu tot din Caracal, pentru a se declara nul și neavenit actul de vânzare autentificat de acest Tribunal la No. 532/910 și transcris la No. 2149/910, intervenit între interzisul Ștefan Rădulescu ca vânzător și pârâțul Marin S. Ciurescu ca cumpărător, și a se obliga numitul pârât să lase în plină proprietate reclamantului, în calitatea de mai sus, imobilul prevăzut în citatul act și anume: o prăvălie cu toate dependințele și locul ei în suprafață de 15 stânjeni lățime, si-

tuat în Caracal strada Carpați și Rusaliilor, învecinat la răsărit cu Iorgu I. Amărăscu sau T. Iorgulescu, la apus cu strada Carpați, la miază-zi cu strada Rusaliilor și la miază-noapte cu Dumitrache Stănescu;

Având în vedere susținerile părților la înfățișarea dela 22 Martie 1919, precum și concluziile d-lui reprezentant al Ministerului public și acelea ale părților depuse înscris la dosar;

Având în vedere că reclamantul prin susținerile sale, prelinde că interzisul Ștefan Rădulescu a vândut lui Marin S. Ciurescu la 9 Iulie 1910, imobilul de care se vorbește în acțiune, fiind în stare de demență și ca atare nefind exprimat un consimțământ valabil al vânzătorului, actul nu poate avea nici o ființă juridică, lipsindu-i un element esențial — și în sprijinul afirmațiunei sale, reclamantul aduce ca dovadă: depunerile martorilor ascultați de Tribunal, răspunsul la interogator at lui Ștefan Rădulescu cu ocazia pronunțării sentinței de punerea lui sub interdicțiune — dată de acest Tribunal la 9 Noembrie 1910 și actul înscris făcut de medicii: Andreescu, Gheorghiu și L. Spireanu la 13 Septembrie 1910, aflate la dosar, și susțin că din acest act reese în mod neîndoios că Ștefan Rădulescu cu 2 ani încă înainte se smintise și că din cauza băuturii avea alterate deopotrivă: intelectul și facultățile voliționale, și pacientul Rădulescu fiind atins de demență alcolică sub formă de pseudo-paralizie generală alcolică, e complet iresponsabil de actele lui, și că Tribunalul bazat pe acest act a hotărât punerea lui sub interdicție la 9 Noembrie 1910, hotărâre care s'a publicat în 1911; că din depunerile martorilor reese că în momentul chiar al facerii actului — Ștefan Rădulescu era atins de demență — și bazat pe aceste fapte ceru ca actul să fie anulat.

Având în vedere că pârâțul susținu că sentința de punere sub interdicție publicată la 1911 nu-și poate produce efectele decât în viitor, și că pentru a se anula un act pe motivul că una din părți e demență, trebuie a se dovedi că chiar în momentul facerii actului era lipsit de elementul volițional fiind în stare de sminteață, fiindcă legea noastră cere o stare obișnuită de imbecilitate, și din depunerile martorilor nu se poate constata aceasta și nici pe actul medico-legal nu se poate pune te-meii, căci el este o eroare științifică — pentru că una diu formele cele mai obișnuite ale demenței alcoo-lice este: delirium-tremens — iar nu starea constatată de actul medico-legal;

Că Ștefan Rădulescu a continuat și după vânzare comerțul de bănturi până la 1911 și a ținut cu arendă pământ pe care l'a administrat singur, așa că lipsa de consimțământ nu poate fi invocată; că prețul sa numărat dându-se 5000 lei în numerar și restul de 6000 lei în ipotecă, după cum se vede din actele dela dosar, și că actul s'a făcut de un avocat și s'a autentificat de un magistrat care dacă ar fi văzut că Rădulusecu era nebun, nu l'ar fi autentificat;

Având în vedere că în fapt se constată că la 9 Iulie 1910, Ștefan Rădulescu a vândut pârâțului Marin S. Ciurescu prin actul a cărui anulare se cere singura sa avere compusă din o prăvălie cu dependințele și locul ei situată în Caracal strada Carpați și Rusaliilor pe preț de 11000 lei, declarând la facerea actului că i'a primit pe deplin;

Având în vedere că din actele dela dosar și debaterile urmate, se constată că Ștefan Rădulescu în urma cererii membrilor consiliului de familie, introdusă la Tribunal la 26 Iulie 1910, a fost pus la 9 Noiembrie 1910 sub interdicție, și că această senștină a fost publicată la 11 Iunie 1911 din care moment — urma ași produce efecte e în conformitate cu disp. art. 448 din codul civil;

Având în vedere că legea a luat asemenea garanții pentru ca terții să ia act de situația interzisului, cunoscând că nu mai pot contracta valabil decât cu curatorul interzisului, dar că nimic nu împiedică ca din hotărârea de punere sub interdicție dela 9 Noiembrie 1910, să nu se tragă prezumția puternică, că și înainte cu câteva luni Ștefan Rădulescu, era în stare de demență, mai ales că actul medico-legal din 13 Septembrie specifică că încă cu doi ani mai înainte, din cauza vîtiului beției, Rădulescu a început să prezinte primele turburări care au progresat până la 10 Ianuarie 1910, de când se găsește în stare de smintire;

Având în vedere că este conformă cu spiritul legii, doctrina și jurisprudența noastră, când hotărâscă că pentru a se anula un act sinalogmatic — făcut înainte de publicarea interdicțiunii, pentru motivul de demență, trebuie a se dovedi starea aceasta de demență chiar în momentul formării actului, pentru că legiuitorul nostru nu a reprodus art. 503 din codul civil francez, care cere numai dovada notorieltății demenței înainte de interdicție.

Considerând că Ștefan Rădulescu e pus sub interdicție la 9 Noiembrie 1910, cercetat de medici la 13 Septembrie 1910, cari declară în cunoștință de cauză că numitul e complet iresponsabil — suferind de demență alcoolică și că starea de sminteață s'a urmat cu doi ani mai înainte, iar actul de vânzare s'a făcut la 8 Iulie 1910 adică numai cu patru luni mai înainte de punerea sub interdicție;

Că din arătările martorilor Ioniță Luceanu, Ion Marin Dioșteanu, Dumitru Băta, Petcu Tocan ascultați de Tribunal în ședința dela 30 Ianuarie 1916, și propuși de reclamant, precum și aceea a martorului Stancu Roșu propus de pârât și audiat în ședința dela 18 Decembrie 1915 și mai cu seamă din actul medico-legal care arată că încă dela 10 Ianuarie 1910 Ștefan Rădulescu era complet iresponsabil, se constată în mod neîndoios că în momentele facerii actului de vânzare la 9 Iulie 1910, Ștefan Rădulescu era în stare de nebunie și această stare de nebunie a lui era în deoște cunoscută, care se manifesta cu o stare de indiferență, de prostăție, cu vorbirea înceată iar nu cu manifestațiuni violente, astfel că era lipsit de facultățile voliționare, fiind atins de demență alcoolică, sub formă de pseudo-paralizie generală alcoolică; afecțiune care-l făcea complet iresponsabil, așa că la 9 Iulie 1910 el nu și-a putut ex-

prima o voință capabilă pentru a forma un legământ juridic valabil;

Că în privința faptului că interzisul Ștefan Rădulescu s'a prezentat cu pârâtul Marin S. Ciurescu înaintea unui magistrat spre a da autenticitate actului, nu însemnează că el și-a dat numai decât un consimțământ valabil, căci magistratul nu are cădere decât să constate identitatea părților, să citească părților actul și să le întrebe dacă cele scrise într'însul sînt expresia voinței lor, și s'a putut foarte bine ca magistratul să nu fi observat starea de demență a lui Ștefan Rădulescu, căruia i-a răspuns afirmativ prin cuvântul «da», mai cu seamă că demența lui nu se prezenta cu manifestațiuni violente — după cum constată medicii, — ci din contră cu starea de indiferență, de prostăție;

Că, de asemenea, faptul că actula fost redactat de un avocat, iar nu poate fi o dovadă de starea normală a lui Ștefan Rădulescu, căci avocatul nu avea alt rol decât să le redacteze actul, iar nu să observe dacă clienții săi își pot manifesta liber consimțământul, fapt ce s'a putut foarte bine trece neobservat și de avocat în privința lui Ștefan Rădulescu care nu era un nebun violent;

Că nici faptul că trei din membrii consiliului de familie nu au fost de părere că Ștefan Rădulescu să fie pus sub interdicție, nu poate fi ținut în seamă, întru cât Tribunalul la pronunțarea sentinței, în afară de actul medico-legal, format de trei medici oameni de știință, dezinteresați, s'a bazat și pe interogatoriul luat în instanță pacientului și a găsit că trebuie a fi pus sub interdicție;

Considerând că dacă se constată din actele produse de pârât că Ștefan Rădulescu a fost înscris în roluri cu patentă și a avut pământ cu arendă de al comunei, Tribunalul nu poate să deducă de aci că el a fost în stare normală și că și-a administrat util averea sa, ci din contră reaua lui administrație provenită din cauza stărei lui anormale, a provocat punerea lui sub interdicție;

Având în vedere că din toate cele expuse mai sus, reese în mod învederat că Ștefan Rădulescu în momentul facerii actului de vânzare, era demenț, neputânduși astfel exprima consimțământul — un element esențial de existența contractului sinalogmatic, și deci neputându-se forma un contract de vânzare fără consimțământul ambelor părți, este inutil a mai cerceta dacă prețul s'a numărat sau nu;

Că așa fiind, cererea reclamantului C. Ionescu este fondată în totul și urmează a fi admisă cu cinci-zeci lei cheltueli de judecată, cât s'a apreciat de Tribunal;

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător Ștefan Constantinescu, Tribunalul, admite acțiunea, etc.

(ss.) Ștefan Constantinescu, C. I. Schintee.

REZUMATELE JURISPRUDENTEI

CURȚILOR DE APEL ȘI ÎN ALTEI CURȚI DE CASATIE

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI

SECȚIA I

1. Instanță, Maria I. Dimitrievici, curatoare. Intimați, Ion Dimitrievici și alții.

1. Curatelă. — Moartea interzisului. — Depunerea socotelilor. — Verificarea lor de consiliul de familie. — Asimilarea curatei cu

tutela. — Descărcarea curatoarei. — Art. 418 și 454 c. civ.

a) Art. 418 cod. civ. impune pe de o parte obligațiunea oricărui tutore, fără distincțiune, ca la esirea sa din tutelă să depună conturi generale pentru întreaga sa gestiune; iar pe de altă parte prevede că numai după aprobarea acestor conturi de consiliul de familie și

omologarea lor de tribunal, tutorele se consideră desfăcut de tutelă, cu rezerva pupilului devenit major de a-i cere seamă de administrare.

Din redactarea acestui text reese că legiuitorul nostru nu a admis principiul cod. fr. din art. 473, care prevede că conturile generale se dau minorului devenit major, ci a urmat în parte sistemul proiectului cod. civ. fr., care prevede că conturile trebuiau date majorului în consiliul de familie, — și în special a menținut sistemul codului Calimach, care în paragraful 347 și 348 pune îndatorirea tutorilor să depună în două luni dela sfârșitul tutelei, conturile la comisia epitropicească pentru cercetare și aprobare, cu rezerva răspunsului tutorelui, pentru ceea ce în urmă se va dovedi că a fost făcut cu vicleșug.

Art. 418 nu face nici o distincțiune dacă conturile generale sunt provocate de schimbarea tutorelui în cursul tutelei sau la sfârșitul ei prin ajungerea minorului la majorat, ori prin moartea lui, așa că, în toate aceste ipoteze, conturile urmează a fi aprobate de consiliul de familie și omologate de trib și numai în urmă tutorele se va putea descărca de gestiunea sa.

b) In materie de curatelă, conform art. 454 cod. civ.; se aplică dispozițiunile legii referitoare la tutelă. (*Curtea de Apel Buc. secția I, Decizia civilă 130 din 17 Oct. 1919, prin care s'a reformat jurnalul trib. Ilfor, secția II civ. cu No. 10319/1919.*)

Contestator, Dimitrie Constantinescu.

Intimat, Ministerul Public.

2. Contestatie. — Hotărâre dată în disprețul art. 2 și 3 din legea măsurilor excepționale, una din părți locuind într-o circumscripție judecătorească a căreia activitate a fost suspendată prin fapte de război. — Anularea ei. Art. 2, 3, 7 și 8 din legea măsurilor excepționale și decretul-lege No. 3170 din 9 Decemb. 1916.

Legiuitorul, în dorința de a ocroti interesele și ayutul celor mobilizați, a prevăzut în art. 2 și 3 din legea măsurilor excepționale, că nu se poate judeca contra lor nici o acțiune, fie conform dreptului comun, fie în baza unei legi speciale și aceasta sub pedeapsa de nulitate.

Art. 7 din aceeași lege prevede că atunci, când din pricina unor fapte de război în unele circumscripțiuni judecătorești funcționarea justiției ar fi dificilă, Consiliul de Miniștri este autorizat a întinde dispozițiunile art. 3 și 4 tuturor persoanelor domiciliat în acele circumscripțiuni, precum și a celor a căror acțiune trebuie să se exerciteze în contra unei persoane locuind sau domiciliind în o localitate aflată în asemenea condițiuni sau pentru cei a căror acțiune este justițiabilă de o autoritate judecătorească situată în o localitate, care se află în aceleași condițiuni; iar art. 8, că în ce privește acțiunile intentate sau cele ce s'ar intenta în circumscripțiunea în care se petrec fapte de război, dar în care vor figura persoane domiciliind sau locuind în o localitate din cele prevăzute în decret, aceste acțiuni nu se vor putea judeca, decât dacă toate părțile ar fi legal prezente în justiție.

La 9 Decemb. 1916 intervenind decretul-lege No. 3170, care prevede în dispozițiunile sale privitoare la suspendarea de termene și județul Buzău, unde era domiciliat contestatorul, el beneficiind de dispozițiunile legii măsurilor excepționale, art. 3 și 4, contestația sa este întemeiată și deci hotărârea dată contra sa trebuie anulată. (*Curtea de Apel, Buc. secția I, decizia civilă No. 129 din 13 Octombrie 1919 prin care s'a anulat decizia civilă No. 11/1917 a aceleiași Curți.*)

SECȚIA II

Apelant, I. Goldfred.

Intimat, Ministerul de Domenii.

Transacțiuni de proprietate privitoare la petrol, efectuate în timpul ocupațiunii în teritoriul ocupat, făcute de supușii statelor dușmane. — Nulitatea lor. — Calitatea de cetățean român, dobândită în propriul său folos. — Necuprinderea acestor categorii în decretul-lege No. 1480/1917. — Art. 1 decretul-lege No. 3603 din 918 și decretul-lege No. 1480/917.

a) Prin art. 1 din decretul-lege No. 3603/918, bunurile, ce formează obiectul transacțiunilor de proprietate, cari constituiesc orice fel de drepturi privitoare la petrol, mine, păduri etc, efectuate în timpul ocupațiunii în teritoriul vremelnic ocupat, făcut direct de supușii statelor dușmane, în folosul lor sau a statului lor, sau de români sau supuși ai statelor aliate, sau supuși români, fiind declarate nule sau neexistente, iar prin decretul-lege No. 1480 din 9 Decemb. 1917, publicat în *Monitorul Oficial* No. 216 din 16 Decembrie 1917, toate aceste bunuri de la data menționatului decret și până în șase luni de la data încheierii păcii generale, intră de drept sub administrarea, conservarea, exploatarea și folosința deplină a Statului român.

Conform al. e de sub art. 1, numai români și supuși statelor aliate, care pretind că astfel de acte referitoare la bunurile lor nu ar intra în categoria celor enunțate la al. i de sub articolul 1, pot face contestație în modul și cu procedura stabilită în acest text de lege.

b) Apelantul dobândind calitatea de cetățean român în propriul său folos, iar nici decum pentru a sprijini activitatea inamicului, în teritoriul ocupat, el nu intră în prevederile decretului No. 1480/917 și deci, cumpărățile făcute de dânsul rămân valide (*Curtea de apel București secția II, Decizia civilă No. 133 din 23 Sept. 1919, prin care s'a admis apelul și reformat sentința civilă a Trib. Prahova, secția I-a No. 1918/1919.*)

SECȚIA III

Apelant, Blaimayer,

Intimat, G. D. Mandy.

Contract de închiriere. — Pact comisoriu expres. — Ordonanța No. 161/917 dată de ocupant pentru ridicarea parțială a moratorului în teritoriul ocupat. — Art. 16 din legea măsurilor excepționale. — Decretul-lege No. 3667 din 1919. — Forță majoră. — Culpă chirieșului. — Rezilierea contractului.

Renunțarea trebuie să rezulte din fapte care nu lasă nici o îndoială, fiindcă pactul comisoriu expres este inserat într-un contract de închiriere în folosul exclusiv al proprietarului.

Ordonanța No. 161/917 a ocupantului prin care ridică parțial moratoriul și pentru o anumită categorie de chirieși, nu constituie o măsură ilegală, fiind dată pe temeiul art. 43 al Regulamentului anexat Convențiunei dela Haga, în scopul de a asigura ordinea și restabili viața publică; legalitatea ei dealmîntrelea a fost recunoscută și prin Decretul-lege No. 1480 din 10 Decembrie 1917, art. 2 lit. e.

Art. 16 din legea măsurilor excepționale, care a fost interpretat de jurisprudență ca un mod de păsuire, nu implică renunțarea la un pact comisoriu expres; dealmîntrelea Decretul-lege din 7 Martie 1919 a șters art. 16, iar Decretul-lege No. 3667 din 7 Septembrie 1919

a ridicat chiar dreptul instanței de a mai invoca din oficiu moratoriul.

Forța majoră nu există, întrucât plata se putea face prin ofertă reală, iar nu prin intențiunea de a plăti. Culpă apelantului de a nu fi făcut ofertă reală de plata chiriei, nu poate influența asupra pactului comisoriu expres.

Prin urmare, proprietarul (intimatul) este îndreptățit de a cere rezilierea contractului pe baza pactului comisoriu expres. (Curtea de Apel București, secția III-a Decizia civilă No. 142 din 15 Oct. 1919, prin care s'a respins apelul contra sentinței Trib. Ilfov secția I, civ. No. 482/919).

SECȚIA IV

Apelanta Soc. Rom. Americană prin d-l avocat V. T. Cancicov ;

Intimat T. G. Costache prin d-l avocat N. Constantinescu.

Concesiuni petrolifere. — Prelungire. — Notificare. — Transcrierea în registrul special de concesiuni. — Opozabilitatea lor terților. — Drept real mobilier. — Art. 1 și 3 din legea consolidărilor petrolifere din 1913.

Conform art. 3 din legea consolidărilor petrolifere din 1913, procedura de urmat în ce privește prelungirea concesiunii nu face nici o distincție dacă contractul de concesiune este sau nu anterior acestei legi, interpretare ce rezultă și din art. 2 al reg. acestei legi, care dispune că tot în acest mod se va prelungi și termenele contractelor de concesiuni anterioare acestei legi, dacă epoca de prelungire nu va fi expirat deja la data promulgării legii, cum este în speță.

Prin urmare, dreptul concesionarului fiind un drept real mobilier, și potrivit disp. art. 1 din legea de concesiuni petrolifere din 1913, fiind adus la cunoștința terților prin transcrierea lui în registrul special, noii concesionari au fost încunștințați de acest drept al apelantei Soc. Rom. Americană, și deci nu mai puteau dobândi o nouă concesiune (C. apel Buc decizia 89 din 9 Iulie 1919, prin care s'a admis apelul contra hot. 77/916 a comis. p. reg. și consolidarea drepturilor conces. petrolifere din jud. Prahova)

CURTEA DE CASAȚIE

SECȚIA I

Recurent C. Marinescu, prin d-l avocat Marinescu.

Intimat Al. Iordănescu, prin d-l avocat Paraschivescu-Chircu.

Legea proprietarilor. — Sporul de chirie. — Notificare reciprocă. — Termen. — Sancțiune. — Dreptul proprietarului de alege între a cere executarea contractului cu sporul de chirie, sau rezilierea contractului. — Acțiune în reziliere. — Depunerea chiriei. — Plată tardivă. — Art. 3 Decretul-lege 1058 din 7 Martie 1919.

Conform art. 3 din decretul-lege 1058 din 7 Martie 1919, proprietarul care ar vrea să urce valoarea chiriei, are obligația ca, în termen de 15 zile de la promulgarea lui, să notifice chiriașului sporul de chirie, care, la rândul lui este obligat a răspunde, în același interval de timp de la notificarea primită, și, în caz de tăcere, drept sancțiune, proprietarul are facultatea de a alege între executarea contractului inclusiv sporul, sau rezilierea.

Prin neacceptarea chiriașului în termenul prevăzut de lege — în speță — dreptul proprietarului a luat naștere la una din cele două facultăți, și a fost manifestat în titlu prin acțiunea introductivă de instanță, unde a cerut rezilierea contractului.

Deci, proprietarul alegându-și această cale, orice depunere sau plată posterioară termenului sus arătat a chiriei și sporului, este făcută tardiv și nu poate fi luată în seamă. (Cas. I, decizia 255 din 27 Octombrie 1919, prin care s'a casat sentința Trib. Ilfov s. II, No. 348/919)

SECȚIA II

Recurent Niculiță Iuriciuc, lipsă.

Curtea cu jurați. — Dreptul președintelui de a pune chestiuni subsidiare juraților. — Art. 318—323, 267 pr. penală austriacă.

Art. 320 din proc. penală austriacă autoriză a se pune juraților o întrebare corespunzătoare (subsidiară), atunci când din împrejurările cauzei ar rezulta că faptul de care acuzatul este culpabil ar constitui numai o tentativă, iar nu crimă sau delict, sau ar putea fi privit numai ca complice iar nu ca autor principal (făptuitor), destul numai că legea ce urmează a se aplica să nu fie mai aspră decât aceea invocată în actul de acuzare.

Întrucât președintele nu a făcut decât să precizeze calitatea juridică a acuzatului, astfel cum reținea din circumstanțele procesului, păstrând în substanță materialitatea faptului învinuit și dându-i calificarea legală, nu poate fi vorba de violarea art. 267 pr. penală austriacă (Cas. II decizia penală 1456 din 27 oct. 1919, prin care s'a respins recursul contra sentinței Trib. Suceava, secția V din 15 Mai 1919).

SECȚIA III

Recurent avocatul N. Iliescu.

Intimatul Ministerul de Justiție, prin d-l avocat I. Boamba.

Magistrat. — Examen de capacitate dat în 1910. — Numirea ca magistrat stagiar. — Părăsire de post. — Înlucuire. — Cerere de a fi numit din nou în posturile vacante de procuror, judecător, supleant, substituit sau ajutor de judecător. — Facultatea ministrului. — Art. 96 legea organizării jud. din 1908 ; art. 94 din l. org. j. din 1913 ; legea din 20 Decembrie 1916 și decretul-lege din 20 Decembrie 1917 pentru suspendarea examenelor de capacitate.

Examenul de capacitate dat anterior punerii în aplicare a legii de org. judecătorească din 1913, n'a conferit celor cari au reușit decât dreptul de a fi numiți după ordinea clasificărilor, în funcțiunea de magistrat stagiar, creată prin legile dela 1908 și 1909.

Dreptul acesta de preferință însă, a fost pierdut de recurent prin înlucuirea sa din funcțiunea de magistrat stagiar — în care fusese numit după darea examenului și din care a fost scos din cauză că a părăsit postul în 1912 — și nu-l mai poate invoca pentru numirea sa ca judecător, supleant, sau ajutor, după actuala lege ; poate numai să beneficieze de dreptul de a fi numit întrucât îndeplinește și celelalte condițiuni prescrise de lege și întrucât organele competente vor aprecia dacă numirea sa poate fi propusă, dreptul recurentului de a fi numit cu preferință și în mod obligator, de către ministru, nerezultând din nici un text de lege.

În actualul sistem al legilor de organizare judecătorească (legea din 20 Decembrie 1916 și decretul-lege din 1917) numirile de ajutor de judecător, substituit, judecător și procuror sunt lăsate la facultatea ministrului care poate numi candidați chiar fără examen, în mod provizoriu, dacă îndeplinesc celelalte condițiuni ale legii, cu condiția să satisfacă această cerință mai târziu. (Cas. III decizia No. 402 din 14 Noembrie 1919, prin care s'a respins recursul).

BIBLIOTECA
SECȚIA ISTORIE
ACADEMIEI R. P. R.